

R O Z H O D N U T Í

Nejvyšší správní soud jako soud kárný rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a členů JUDr. Zdeňka Novotného, JUDr. Tomáše Homoly, Mgr. Stanislava Moláka, JUDr. Petra Škvaina a JUDr. Karla Urbana, o návrhu **předsedy Okresního soudu v Ostravě** ze dne 8. 10. 2012, č. j. Spr 9265/2012 na zahájení kárného řízení proti **Mgr. A. D.**, soudnímu exekutorovi Exekutorského úřadu Jeseník, se sídlem Otakara Březiny 229, Jeseník 1, při ústním jednání konaném dne 26. 9. 2013,

t a k t o :

Mgr. A. D., nar. x,
soudní exekutor Exekutorského úřadu Jeseník,

je v i n e n , ž e

jako soudní exekutor pověřený provedením 39 exekucí vedených u Okresního soudu v Ostravě, nařízených v letech 2008 až 2010, v nichž jako oprávněná vystupovala společnost UPC Česká republika, a. s., se sídlem Závašova 502/5, 140 00 Praha 4 – Nusle, IČ: 00562262, rozhodl dne 6. 12. 2011 podle § 36 odst. 5 e. ř., § 107a o. s. ř. o procesním nástupnictví tak, že na místo tohoto oprávněného vstupuje do řízení společnost EXE Servis, s. r. o., se sídlem Otakara Březiny 229, 790 01 Jeseník, IČ: 26844761 a poté ve prospěch této společnosti prováděl exekuci, ačkoliv věděl, že jejím jediným společníkem a jednatelem je jeho manželka H. D., přičemž společnost sídlila na adrese totožné se sídlem exekutorského úřadu a využívala totožné prostory jako exekutorský úřad, a tak učinil, aniž by věc předložil exekučnímu soudu k rozhodnutí o jeho vyloučení,

t e d y

závažně porušil své povinnosti při výkonu exekuční činnosti stanovené právním předpisem,

t í m s p á c h a l

kárné provinění podle § 116 odst. 2 písm. a) exekučního řádu.

Podle § 116 odst. 3 písm. a) exekučního řádu se mu ukládá

n a p o m e n u t í .

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci

Kárný žalobce při výkonu státního dohledu zjistil, že kárně obviněný v jím vedených exekučních řízeních vydal dne 6. 12. 2011 celkem 39 usnesení o procesním nástupnictví, jimiž na místo původního oprávněného společnosti UPC Česká republika, a. s., se sídlem Závěšova 502/5, 140 00 Praha 4 – Nusle, IČ: 00562262 vstoupila společnost EXE Servis, s. r. o., se sídlem Otakara Březiny 229, 790 01 Jeseník, IČ: 26844761. Jednalo se o tato usnesení:

č. j. 014 EX 341/09 - 27,	č. j. 014 EX 861/09 - 20,	č. j. 014 EX 7295/09 - 16,
č. j. 14 EX 335/09 - 22,	č. j. 014 EX 246/09 - 20,	č. j. 014 EX 284/09 - 17,
č. j. 014 EX 337/09 - 25,	č. j. 014 EX 1304/09 - 19,	č. j. 014 EX 731/09 - 29,
č. j. 014 EX 458/09 - 16,	č. j. 014 EX 459/09 - 12,	č. j. 014 EX 460/09 - 20,
č. j. 014 EX 453/09 - 32,	č. j. 014 EX 630/09 - 12,	č. j. 014 EX 6323/08 - 17,
č. j. 014 EX 2144/09 - 13,	č. j. 014 EX 2062/09 - 13,	č. j. 014 EX 510/09 - 16,
č. j. 014 EX 2693/09 - 16,	č. j. 014 EX 291/09 - 23,	č. j. 014 EX 289/09 - 24,
č. j. 014 EX 2657/09 - 30,	č. j. 014 EX 2777/09 - 18,	č. j. 014 EX 2778/09 - 16,
č. j. 014 EX 2779/09 - 17,	č. j. 014 EX 2166/09 - 26,	č. j. 014 EX 3376/09 - 20,
č. j. 014 EX 412/09 - 16,	č. j. 014 EX 406/09 - 20,	č. j. 014 EX 407/09 - 22,
č. j. 014 EX 408/09 - 20,	č. j. 014 EX 281/09 - 27,	č. j. 014 EX 1377/09 - 22,
č. j. 014 EX 1376/09 - 25,	č. j. 014 EX 1374/09 - 22,	č. j. 014 EX 1375/09 - 14,
č. j. 014 EX 1373/09 - 25,	č. j. 014 EX 1745/09 - 19,	č. j. 014 EX 7485/09 - 22.

Kárný žalobce v kárné žalobě tvrdí, že kárně obviněný exekutor porušil zákon, neboť v žádném z těchto případů nepředložil věc soudu k posouzení podjatosti přesto, že věděl, že jediným společníkem a jednatelem nástupnické společnosti je jeho manželka H. D., přičemž její společnost sídlila na adrese totožné se sídlem exekutorského úřadu a využívala totožné prostory jako exekutorský úřad.

II. Vyjádření kárně obviněného

Kárně obviněný ve svém písemném vyjádření ke kárné žalobě uvedl, že postoupení pohledávek původním oprávněným na společnost jeho manželky bylo řešením vlekcoucích se exekucí. Většina z nich také byla zastavena pro nemajetnost povinného, ostatní pak společnost jeho manželky převedla na společnost Topplayer, s. r. o., se sídlem Praha 2, Budečská 851/28, IČ 28540654; z nich již bylo zastaveno dalších 7 věcí. Žádný z povinných nepodal námitku podjatosti, kterou by bylo nutno předložit k posouzení soudu. Jeden případ ovšem takto posouzen byl, a to usnesením Městského soudu v Praze č. j. 39 Co 46/2012 – 30 (věc 014 Ex 3161/09); soud označil vztah exekutora a jednatelky postupníka za nerozhodný pro běh samotné exekuce.

III. Splnění předpokladů pro věcné projednání žaloby

Kárný senát nejprve zkoumal, zda návrh na zahájení kárného řízení splňuje předpoklady pro jeho věcné projednání. Kárná žaloba byla podána za účinnosti zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (dále též „e. ř.“ nebo „exekuční řád“) ve znění do 31. 12. 2012. Podle § 117 odst. 3 zákona exekučního řádu kárná žaloba musela být podána do 6 měsíců ode dne, kdy se kárný žalobce o kárném provinění dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy ke kárnému provinění došlo. Do šestiměsíční lhůty se nezapočítávala doba, po kterou se prováděly přípravné úkony k prověření, zda ke kárnému provinění došlo, nejvýše však v délce dvou měsíců.

Kárný žalobce se o možném kárném provinění dozvěděl z podnětu soudkyně jeho soudu dne 16. 5. 2012 a následně vykonal státní dohled. Kárná žaloba ze dne 25. 9. 2012 byla tomuto soudu účinně podána dne 8. 10. 2012, tedy v základní šestiměsíční lhůtě. Subjektivní lhůta tak byla dodržena a dodržení objektivní lhůty je zjevné z data vydaných usnesení.

IV. Ústní jednání

IV.1. dokazování

Kárný soud v rámci předběžného šetření podle § 13 zákona č. 7/2002 Sb. vyžádal od kárně obviněného spisy exekutorského úřadu související s žalovaným skutkem a seznámil se s obsahem těchto spisů předložených na CD nosičích. Účastníci řízení označili skutečnosti plynoucí z obsahu spisů za nesporné. Kárný soud proto k důkazu příkladmo konstatoval obsah usnesení ze dne 6. 12. 2011, č. j. 014 EX 341/09 - 27, č. j. 014 EX 246/09 - 20, č. j. 014 EX 2693/09 - 16, č. j. 014 EX 2777/09 - 18 a č. j. 014 EX 1373/09 - 25. Z nich vyplynulo, že kárně obviněný rozhodl podle § 36 odst. 5 e. ř. a § 107a odst. 1 o. s. ř. o procesním nástupnictví, přičemž na místo původního oprávněného společnosti UPC Česká republika, a. s., se sídlem Závašova 502/5, 140 00 Praha 4 – Nusle, IČ: 00562262 vstoupila společnost EXE Servis, s. r. o., se sídlem Otakara Březiny 229, 790 01 Jeseník, IČ: 26844761.

Z výpisu z obchodního rejstříku ze dne 18. 5. 2012 ke společnosti EXE Servis, s. r. o. (sp. zn. C 40365, vedená u KS Ostrava) kárný soud zjistil, že v rozhodné době byla jedinou společnicí a jednatelkou společnosti H. D. a že společnost sídlila na adrese exekutorského úřadu.

K návrhu kárně obviněného provedl soud důkaz obsahem usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 2. 2012, č. j. 39 Co 46/2012 - 30, jímž tento soud rozhodoval o odvolání povinné K. M. proti rozhodnutí soudního exekutora Exekučního úřadu Jeseník JUDr. A. D. ze dne 6. 12. 2011, č. j. 14 Ex 3161/09 - 25, jímž rozhodl, že v řízení bude pokračováno s právním nástupcem původního oprávněného (UPC Česká republika, a. s.) společností EXE Servis, s. r. o. Povinná mj. v odvolání uvedla, že jednatelkou postupníka je H. D., sídlem na stejné adrese jako exekutor. K tomu městský soud v odůvodnění usnesení vyslovil, že interpersonální vztahy mezi jednatelkou postupníka a exekutora jsou pohledem § 36 odst. 5 e. ř. a § 107a o. s. ř. irelevantní, neboť exekutor je vázán exekučním titulem a nemůže přezkoumávat jeho věcnou správnost.

K návrhu kárně obviněného byl konstatován obsah smlouvy uzavřené dne 12. 6. 2012, jíž bylo 27 případů exekucí postoupeno společností EXE Servis, s. r. o. společnosti Topplayer, s. r. o. a dále soud konstatoval tabulku vyhotovenou kárně obviněným obsahující přehled úspěšnosti předmětných exekucí.

IV. 2. vyjádření účastníků řízení

IV. 2. a) Kárný žalobce poukázal na nepochybné porušení zákona kárně obviněným, přičemž není rozhodné, zda by byl exekutor skutečně soudem shledán podjatým, byť podle jeho názoru zde důvody podjatosti jsou. Úzký vztah mezi exekutorem a jednatelkou nástupnické společnosti splňuje podmínky, za nichž měly být všechny tyto věci předloženy k posouzení exekučnímu soudu. Navrhl uznání kárně obviněného vinným a uložení pokuty ve výši podle úvahy kárného soudu.

IV. 2. b) Kárně obviněný v rámci svého vyjádření, výslechu i posledního slova poukázal na své písemné vyjádření ke kárné žalobě. Postupem, který je mu kladen za vinu, chtěl řešit problematické exekuce na malé částky vedené proti zpravidla nemajetným povinným. Na uzavření smlouvy o postoupení pohledávek společnosti jeho manželky se nijak nepodílel a je názoru, že se jejich osobní vztah na průběhu exekučních řízení ani nijak neprojevil; ostatně i s jinými účastníky exekučních řízení či jejich zástupci se zná a není to důvod k pochybnostem o jeho nepodjatosti. Společnost jeho manželky následně pohledávky postoupila společnosti Topplayer, s. r. o. Zdůraznil, že usnesením Městského soudu v Praze, konstatovaným k důkazu, bylo vysloveno, že v obdobné věci nebyl shledán podjatým. Uzavřel, že podle jeho názoru podjatým nebyl a nebyl tak povinen předkládat žalované věci k posouzení exekučnímu soudu.

IV. 3. skutečnosti zjištěné předběžným šetřením soudu

Ze zprávy Exekutorské komory ČR ze dne 9. 9. 2013 bylo zjištěno, že v rozhodné době nenabýlo právní moci žádné kárné rozhodnutí komory.

Z evidence Nejvyššího správního soudu vyplynulo, že kárně obviněný nebyl tímto soudem dosud kárně trestán.

V. Posouzení věci kárným senátem

V.1. rozhodné právo

Kárný senát se v první řadě zabýval otázkou, jaké znění zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) je pro posouzení věci rozhodné. Exekuční řád byl totiž v ustanoveních upravujících kárnou odpovědnost výrazně novelizován zákonem č. 396/2012 Sb., účinným od 1. 1. 2013. Přechodná ustanovení obsažená v čl. IV. odst. 1 stanoví, že se zahájená řízení dokončí podle dosavadních předpisů. Kárné řízení spočívá v posouzení odpovědnosti za porušení právních či stavovských předpisů, při němž se postupuje přiměřeně podle zákona č. 7/2002 Sb. a podle trestního řádu. Odpovědnost exekutora plyne z hmotněprávního předpisu, kterým je exekuční řád. Časovou působnost, ač její úpravu exekuční řád výslovně neobsahuje, je třeba ve smyslu uvedeného přechodného ustanovení vnímat obdobně jak je to běžné i u jiných předpisů upravujících trestání. Tak např. trestní zákoník stanoví v § 2 odst. 1, že trestnost činu se posuzuje podle zákona účinného v době, kdy byl trestný čin spáchán; podle pozdějšího zákona se postupuje jen tehdy, jestliže je to pro pachatele příznivější. Tato zásada je zakotvena i čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod. Přesto, že kárné řízení není řízením trestním, musela by být i v něm tato zásada respektována. V daném případě novela provedená zákonem č. 396/2012 Sb. je ve svém celku i v jednotlivých ustanoveních upravujících kárná opatření výrazně přísnější, než tomu bylo doposud. Z toho všeho je třeba dovodit, že o kárné žalobě je nutno rozhodovat podle exekučního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2012.

V.2. posouzení odpovědnosti

Kárný senát při posouzení odpovědnosti soudního exekutora vycházel z dosavadní soudní judikatury, z níž konstantně plyne, že stát exekučním řádem přenesl část výkonu své moci – specificky moci soudní, jíž je třeba rozumět soudní řízení počínaje nalézacím až po řízení vykonávací – na soudní exekutory. Jimi sice jsou fyzické osoby, avšak tato skutečnost má význam toliko právně technický, či organizačně institucionální. Z hlediska funkcionálního vykonávají soudní exekutoři státní moc. Tento fakt pak také zdůvodňuje významné ingerence státu do výkonu jejich činnosti formou dohledu, návrhovým oprávněním státu v kárných řízeních a především zdůvodňuje primární odpovědnost státu za škodu způsobenou exekutorem. V tomto směru se postavení exekutorů z hlediska jejich kárné odpovědnosti blíží postavení soudců, byť kárná odpovědnost je v § 116 odst. 2 exekučního řádu vymezena poměrně přísně. Z důvodu tohoto ustanovení lze dovodit, že kárným proviněním exekutora je jednání, kterým závažně nebo opětovně poruší povinnost stanovenou tímto zákonem, případně občanským soudním řádem, upravujícím postup exekutora při výkonu funkce nebo jestliže jeho chováním byla závažně nebo opětovně narušena důstojnost exekutorského povolání. Jde tedy o jednání popsané intenzitou či opětovností, které je buď protiprávní, nebo samo o sobě nemusí být ještě protiprávní, ale narušuje důstojnost exekutorského povolání. Při hodnocení závažnosti porušení povinnosti exekutorem je ovšem třeba vycházet ze všech okolností konkrétního případu [blíže viz Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 417 a násl.].

Podle 2 zákona exekučního řádu je exekutor při exekuční činnosti vázán jen Ústavou České republiky, zákony, jinými právními předpisy, rozhodnutími soudu. Kárným proviněním podle § 116 odst. 2 písm. a) e. ř. je závažné nebo opětovné porušení povinnosti stanovené právním nebo stavovským předpisem anebo usnesením Komory.

V daném případě je kárně obviněnému kladeno za vinu, že rozhodl o právním nástupnictví podle § 36 odst. 5. e. ř. a § 107a o. s. ř., aniž postupoval podle § 29 odst. 1, 3 e. ř., a tedy že tímto postupem porušil povinnosti stanovené v § 2 exekučního řádu.

V daných případech byly exekutorovi předloženy návrhy na rozhodnutí o procesním nástupnictví doložené smlouvou. Podle § 36 odst. 5 exekučního řádu v rozhodném znění, prokáže-li se, že po zahájení exekučního řízení nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva oprávněného, o něž v exekučním řízení jde, do řízení namísto dosavadního oprávněného vstupuje jeho právní nástupce. Ten, kdo nastupuje do řízení na místo dosavadního oprávněného, musí přijmout stav řízení, jaký tu je v době jeho nástupu do řízení.

Podle § 107a odst. 1 o. s. ř. v rozhodném znění, má-li žalobce za to, že po zahájení řízení nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva nebo povinnosti účastníka řízení, o něž v řízení jde, může dříve, než soud o věci rozhodne, navrhnout, aby nabyvatel práva nebo povinnosti vstoupil do řízení na místo dosavadního účastníka; to neplatí v případech uvedených v § 107.

Podle § 29 odst. 1 exekučního řádu je exekutor vyloučen z provedení exekuce, jestliže se zřetelem na jeho poměr k věci, k účastníkům exekučního řízení nebo k jejich zástupcům je tu důvod pochybovat o jeho nepodjatosti.

Zákon tedy k vyloučení exekutora pro podjatost nepředpokládá prokázaný vliv vztahu mezi účastníkem a exekutorem na průběh řízení, ale pouze existenci vztahu, který takovou pochybnost může založit. Exekutor tu musí vážít existenci a intenzitu vztahu, ať již pozitivního

či negativního, který nejen v účastnících, ale i z vnějšího pohledu takovou pochybnost může založit. Nelze přisvědčit názoru, že podjatost se v řízení nemůže projevit proto, že exekutor pouze vykonává pravomocné rozhodnutí soudu. Exekuci lze provádět různě intenzivními způsoby, které jsou spojeny s různou délkou řízení i s různými náklady. Průběh exekuce tedy může být exekutorem do jisté míry ovlivněn a obecně není vyloučeno, aby tak činil na základě osobního vztahu k některému z účastníků. Exekutor žije v určitých profesních vztazích, do nichž mohou prolínat i vztahy osobní; vždy však musí vážit, zda osobní vztah není charakteru či intenzity, které navozují pochybnost o jeho nepodjatosti. V daném případě jediným společníkem a jednatelem nástupnické společnosti byla jeho manželka, jejíž společnost sídlila na téže adrese jako exekutor. Takový blízký rodinný vztah je za daných dalších podmínek způsobilý vyvolat pochybnost o exekutorově nepodjatosti.

Neobstojí ani obhajoba kárně obviněného o možnosti podání námítky podjatosti povinnými či o možnosti opravného prostředku proti vydaným usnesením. Podjatost podle § 29 odst. 1 exekučního řádu musí exekutor vážit sám a vždy v okamžiku, kdy důvody k pochybnostem zjistí. Ustanovení § 29 odst. 3 exekučního řádu mu také ukládá neprodlené oznámení skutečností, pro které by mohl být z řízení vyloučen, soudu; tedy jakmile se o nich dozví. O vyloučení exekutora pak podle § 29 odst. 8 exekučního řádu rozhodne exekuční soud.

Kárný soud tak dospěl k závěru, že se žalovaný skutek stal a že kárně obviněný porušil zákon, pokud nepředložil věc k posouzení podjatosti exekučnímu soudu; oproti kárnému žalobci však nepovažuje za nezbytné, aby soudu bylo předloženo všech 39 věcí. Pokud by exekuční soud v prvé z nich uznal, že exekutor podjatým není, pak by s ohledem na shodu důvodů možné podjatosti bylo možno vycházet i v ostatních případech z tohoto závěru soudu. Takový postup by ovšem předpokládal vyčkat v ostatních nepředložených věcech soudního rozhodnutí.

Kárný soud rovněž vážil vliv citovaného usnesení městského soudu, jímž tento soud v obdobné věci vyslovil, že podjatým není. Toto rozhodnutí, jehož zákonnost není kárný soud v tomto řízení oprávněn posuzovat, by mohlo mít vliv na vinu kárně obviněného, jen pokud by bylo vydáno dříve, než kárně obviněný vydal usnesení o procesním nástupnictví v žalovaných věcech; tak tomu ovšem není. Výsledek tohoto rozhodnutí o opravném prostředku povinné se tedy v úvaze a v jednání exekutora ani nijak projevit nemohl. Exekutor také není viněn z toho, že vedl exekuční řízení přesto, že byl podjatým, ale proto, že při vědomí důvodů pochybností o jeho nepodjatosti, nepředložil věci exekučnímu soudu k rozhodnutí.

Zcela bez významu pro posouzení jednání kárně obviněného je pak zjištění, že společnost EXE Servis, s. r. o. následně postoupila pohledávky společnosti Topplayer, s. r. o.

Z uvedených důvodů dospěl kárný soud k závěru, že kárně obviněný porušil zákon v ustanovení § 29 odst. 3 exekučního řádu. Uvedené ustanovení má zajistit právo na spravedlivý proces, jehož součástí je i to, aby v řízení rozhodoval nepodjatý orgán, a aby o jeho nepodjatosti neexistovaly ani pochybnosti, jejichž vliv by mohl narušit důvěru v zákonnost řízení.

Při pochybnostech o nepodjatosti pak kárně obviněný exekutor směl činit podle téhož ustanovení pouze úkony, které nesnesou odkladu; mezi ně ovšem rozhodnutí o procesním nástupnictví podle § 36 odst. 5 e. ř., § 107a o. s. ř. nepatří. Toto porušení zákona je natolik závažné, že naplňuje znaky kárného provinění podle § 116 odst. 2 písm. a) exekučního řádu.

VI. Kárné opatření

Vzhledem k tomu, že kárný soud dospěl k závěru, že se jedná o kárné provinění a uznal kárně obviněného vinným, musel současně uložit některé z kárných opatření podle § 116 odst. 3 exekučního řádu.

Při rozhodování o druhu kárného opatření vycházel kárný soud ze všech okolností případu. Ve prospěch kárně obviněného přihlédl k motivaci jeho jednání i k tomu, že nebylo spojeno s důsledky dopadajícími na účastníky řízení.

Přítěžující okolnosti kárný soud neshledal, přičemž k významu narušeného společenského zájmu přihlížel již v rámci hodnocení naplnění skutkové podstaty kárného provinění.

Kárný soud vzal rovněž v úvahu, že kárně obviněný nebyl dosud kárně trestán.

Po zvážení všech rozhodujících kritérií spoluurčujících povahu a závažnost kárného provinění, tj. významu chráněného zájmu, jímž je zájem na řádném výkonu svěřené pravomoci soudních exekutorů, osoby kárně obviněného, a míry jeho zavinění ve formě minimálně nepřímého úmyslu, dospěl kárný soud k závěru, že adekvátním kárným opatřením v dané věci bude napomenutí podle § 116 odst. 3 písm. a) exekučního řádu. Kárný soud má za to, že uložené kárné opatření vystihuje všechny okolnosti případu a přispěje k vyšší motivaci kárně obviněného k řádnému výkonu funkce soudního exekutora.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. září 2013

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně kárného senátu